

Dusa Ödön

Színházi jegyzetek

Egy Robert Wilson rendezésről

Stockholm színházainak száma a húsz felé közelít, amiből csak három-négyet ismerek. Nem beszélve a táncszínházokról. A közeljövőben szándékszem az Állami Színházban egy Robert Wilson rendezést megnézni. Mindamellet, hogy nem láttam egyetlen produkcióját sem, csak olvastam róluk, az előadás fotóit látva az ő neve jutott eszembe. Az Állami Színház egyik vezető színháza Stockholmnak. Több stúdióteremmel is rendelkezik. Az egyikben hétfőt kivéve minden nap délben 12-kor gazdag repertoárú „Leves-színház” működik. A közönség asztaloknál foglal helyet, és egy tányér leves társaságában megnézhet egy előadást. Egy alkalommal ettem a levesből. Jó volt a leves, és az előadás is. Különösen a részleget vezető művésznő közvetlen, meleg és humoros bevezetője maradt meg emlékezetemben. Csodálom azokat a színészeket, akiknél nem lehet eldönteni, betanult szöveget mondanak vagy sem. A szöveg pontossága előzetes „írásba foglaltságot” feltételez, mégis olyan közvetlen, keresetlen a hangnem, hogy rögtönzésnek látszik. Lehet, hogy az is. Ki tudja?

(...) Tegnap a Stockholmi Állami Színházban megnéztem Strindberg Álomjátékát Robert Wilson rendezésében. Kiváló előadás. Mindamellet, hogy rendkívül gazdag díszlet, kosztüm és hanganyagot használt, mégsem terelődött a figyelem ezen eszközökre (nem váltak pótcselekvéssé), mert szervesen szolgálták az EGÉSZET. A több mint három órás előadásban, mely mégsem lett fárasztó, tízpercenként váltakoztak a színek. Pillanatok alatt eltűnt a gazdag díszlet, és más váltotta fel. Ezeknek mindegyike művészi igénnyel kidolgozott látványnak számított. Élőnagyságú „kitömött” tehenek, lovak és mellettük a színészek a megfelelő ruhákban, majd várromok, hatalmas háttérfalak óriási ajtókkal, stb. váltogatták egymást. Mindezt mégis egységbe tartotta a színészi játék. A rendező legalább annyi gondot fordított a színészek játékára, mint a díszletre, a zenére. Nehéz ilyenkor ezeket egyensúlyban tartani. Egy ellenpélda jut eszembe, a Vígszínházban látott *Vihar*. Szintén gazdag, sűrűn váltakozó díszlet (a végén egy mentőkoscsi is befutott a színre), csak a színészek nagy részének a játéka rutinos, unalmas. Mindegyikük úgy játszott, ahogy „akart”. A rendező valószínűleg „rábólintott” a játéukra, mert más foglalkoztatta, a látvány. Számomra nem is maradt több az előadás üres látványnál. A legfontosabb, és egyben a legnehezebb feladata egy rendezőnek a színészek következetes irányítása. A többi csak ez után, vagy ezzel párhuzamosan jöhet szóba. Visszatérve a Wilson rendezésre, a másik magyarázata az egységben maradásnak – a színészi játék homogén volta mellett – a díszletek, kellékek és a zene funkcionalitása. A teheneket hanghatások kíséretében

„fejték”, a várromok tégláinak ütögetéséből felerősödő énekszám nötte ki magát, stb. A mozgalmas részeket, csendéletszerű lassított mozgású részek váltották fel. Utólag azon gondolkoztam, vajon mennyi improvizációra van lehetősége a színesznek egy ilyen előadásban?

Röpke színfolt

Tegnap este (Stockholmban) színházba mentem, de kiderült, betegség miatt elmarad az előadás. A színház hirdetését az előadásról a Metró újságban olvastam. Amikor a Metró Pesten is megjelent (jóval később mint Stockholmban), csodálkozva állapítottam meg, hajszájra úgy néz ki, mint a stockholmi megfelelője. Egy happening ötletem is támadt. Viszek Pestre egy pár példányt az itteniekből - a svéd nyelven írottakból -, és ott belekeverem őket a magyar nyelvűek közé, majd várom a hatást. Hogyan reagálja le a magyar olvasó amikor kézbe veszi az újságot és rádöbben, hogy „nem tud olvasni”. Itt is, mint majdnem minden happeningnél, az első szempillantás a legfontosabb, a döbbenet pillanata, amikor kibillen az egyensúlyból. Egyfajta miniatűr világvége ez. A jól megszokott kerékvágás, mely az ismétlések miatt magától értetődővé vált megszűnik, és rövidzárlat áll be az agyba, teljes tanácstalanság. Az agy, a mi jó számítógépünk heves munkába kezd, hiszen, ő hivatott értelmezni az élet jelenségeit. Végül a helyére kerülnek a dolgok és megy minden úgy, mint azelőtt, vagy módosul valamelyest attól függően, milyen természetű és milyen erősségű volt az új információ. Ha csak játék, vicc volt, mint a fenti gondolat, akkor, mint röpke színfolt gazdagítja a napját annak, aki kézbe vette az újságot.

Eskilstunában Adyval

Holnap, pénteken lesz a fiamnak az évzáró ünnepélye az egyetemen. Utolsó év lévén az egyetemre járásnak is vége. Itt ér véget az „iskolába járás”, amit a munkába járás vált majd fel. Ennek nézünk elébe, ezt ünnepeljük meg holnap az egyetemen. Egy korszak végét és egy új korszak kezdetét. Nem is tudom, hogy a hangsúly ilyenkor a múltra vagy a jövőre szokott-e esni? Metszőpont lévén valószínű, hogy mindkettő szóba kerül majd. A múlt emlékek formájában, a jövő tervek és vágyak formájában. Egy napra rá szombaton Eskilstunába (svéd kisváros) hívtak, a helyi és környéki Magyar Egyesületek Konferenciájára, hogy a záróünnepségen tartsak rövid irodalmi műsort. Az ünnepséget a Barozda népzenei együttes előadása zárja majd. Vasárnap a fiamnál ünnepeljük majd családi körben az egyetem elvégzését. Mozgalmas hétvégének nézek hát elébe.

(...) Megtartottam Eskilstunában az előadásomat. Ady verseket szavaltam. A szavalt szó már eléggé negatív töltetűvé vált, de vállalom. A kulturális program csak záróakkordja volt a gyűlésnek, amit három egyesület tartott együtt. A Magyar Nagykövetség is jelen volt, a közönség által feltett kérdésekre válaszoltak.

A rendezvény de. 10-kor kezdődött, és du. 5 körül fejeződött be. Én 11 után érkeztem, így nagy részét végignéztem, hallgattam a gyűlésen történeteknek. Igyekeztem figyelni akkor is, ha nem volt érdekes számomra a mondanivaló. A forma érdekelt inkább és a motiváció. Ki, milyen légkört teremtett a beszédével és mennyire sikerült azt végigvinnie törés nélkül. A megszólalásával keltett figyelemmel ki hogyan tudott „gazdálkodni”. Kulcskérdése ez a színészet szakmai részének is. Az úgynevezett légkör, amit magával hoz valaki, miből is áll? Olyan az, mint az árnyék, nem tud senki sem szabadulni a sajátjától, és ki sem cserélheti a máséval, része az egyéniségnek. Tanulni lehet másoktól, rossz esetben még utánozni is lehet másokat, sőt, lehet úgy a hatása alá kerülni egy erős egyéniségnek, hogy akaratlanul is megtörténik az utánzás. Visszatérve a légkörre vagy maradvá a légkörnél a kérdés az, hogy mi képezi a gyökerét ennek, tehát mi az, ami közös, ahonnan mindenki merít. Valamilyen mintának, modellnek kell lennie a közös tudatalattiban, amihez „nyúlni” lehet, ha erős motiváltsággal akarja azt valaki. A közös mintából kiszakított, felhasznált rész azonnal alkalmazkodik az őt felhasználó személy egyéniségéhez, sőt, nélküle konkrét formában nem is létezik. Egy alaphangulatra kell ráhangolódni ahhoz, hogy a modell megnyíljon. Ezt a vágy, az akarat kell megelőzze.

(...) Nem az eskiltunai szavalamat tanulságairól szeretnék most írni, inkább a magatartásomról, az otllétem alapállásáról, arról a légkörről, amit árasztottam magamból otllétemkor. Tudjuk, ha az ingen, kabáton az első gombot rosszul gomboljuk be, a többit már nem lehet jól begombolni. Így lehet egy rossz alapállás is akadály a kapcsolatok, az együttlét gördülékeny megélésének. Különösen, ha valakinek (nekem) tevékenyen részt kell vennie valamilyen közös munkában, tervben. Egy álszerényen visszahúzódó, a légynek sem ártani akaró külső, ami ráadásul passzivitást sugároz, történetesen azt, hogy: „Ez itt a ti dolgotok, nem az enyém”, rossz alapállást jelent. Akit azért hívtak oda, hogy látszódjon, az ne akarjon észrevétlenül elkeveredni a tömegben. Amikor a gyűlés egyik szünetében az eskiltunai Egyesület Elnökével kezet fogtam, hosszan ráztuk egymás kezét, szó nélkül. Mindketten a másiktól vártuk, hogy a köszönést, a tegezést elkezdje. Ez a köszönési baki másokkal is megisméltódott. Egy jó alapállással magától értetődően történt volna meg a köszönés, a tegezés részemről. Volt, akit ismertem már, de a biztonság kedvéért még egyszer bemutatkoztam. Ahogy közeledett a fellépésem ideje éreztem, váltani kell passzívról aktívrá, és itt-ott beszédbe elegyedtem emberekkel úgy, hogy én voltam a kezdeményező. Érezhetően javult tőle a közérzetem, amit magammal vittem a pódiumra is. Tudom, máról holnapra semmit nem lehet megváltoztatni, de a szembenézéssel el kell kezdeni a változni akarást. Még ha „születési hibáról” is van szó, módosítani, sminkelni lehet azt. Sőt, ki kell használni az előnyeit, mert sok előnye van az ilyen introvertált természetnek is, amilyen az enyém. Egyedül jöttem el a rendezvény végén. Az állomáson egy kínai vendégülőben vártam meg vonatom érkezését. Jó volt látni a kinti napsütést, a csillogó síneket, és tudni, ez is mögöttem van már.

Koncert a stockholmi vidámparkban

A stockholmi vidámparknak Gröna Lund a neve. Van egy nagy szabadtéri színpada is, nyáron rendszeresen ott a különböző műfajú zenei koncertek. Tegnap Ildivel részt vettünk mi is egyen. Di Leva nevű svéd énekes lépett fel a zenekarával. Vallásos színezetű rockzenét játszanak. Pozitív volt a kisugárzásuk, szerintem jó hatással vannak az ifjúságra. Di Leváról tudott, nem divatból választotta ezt a műfajt, hisz is benne. A szövegeknek és zenének is ő a szerzője. Sikerült elkerülnie azt a csapdát, amibe sok „vallásos”, elkötelezetten felekezeti zenét játszó zenész esik. A leggyakrabban ezeket lebénítja a vallásosságuk ahelyett, hogy felszabadítaná őket. Egyfajta közmegegyezésnek tesznek eleget, mely elvárja tőlük, hogy „illedelmesen” viselkedjenek. Mivel ez az illedelmesség nem belülről fakadó, ezért őszinteség ellenes, tehát akadálya a spontán felszabadultságnak. Ezt a falat, ennek a megkövesedett elvárásoknak falát, csak erős egyéniség képes áttörni. Ilyen Di Leva. Egy félórával a koncert megkezdése előtt érkeztünk, és már várakozó tömeget találtunk ott. Befurakodva a tömegbe, valahol elől csak megálltunk, remélve, hogy látni is fogunk, nemcsak hallani. A koncert alatt fiatalok csoportokat alkottak, várták hogy a hangulat annyira emelkedjen, hogy el tudják kezdeni az ugrálást, a hullámozást. Utólag elgondolkoztam azon, ha a hangulat nem emelkedik a kívánt hőfokra, ők akkor is ugrálni kezdenek, ha már felkészültek rá? Nem hinném. Ha mégis megtennék, súlyos tévedést követnének el. A természetes, őszinte hangulatot mesterséges, képmutató hangulat váltaná fel. Gondoljunk csak vissza, hogy a képmutató tetszésnyilvánítás, a taps hová züllesztette a kommunista korszak gyűléseit. Nem alakulhatott volna ki az, ami kialakult, ha az emberek a lelkiismeretük szerint tapsoltak volna, csakis akkor, ha egyetértének a felszólalóval, a beszélővel. Olyan nagy veszéllyel sem járt volna az, hiszen nem zárhatták volna börtönbe mindazokat, akik nem tapsoltak. Di Leva koncertjén szerencsére felmelegedett a hangulat, és egy adott pillanatban hullámozó tengerben éreztük magunkat, vagy épp felszisszentünk, ha a lábunkra lépett valaki.

A Vízfesztiválon

(...) Tegnap Mayer Attilával és Hellával színházban voltunk, a Leves-színházban. A stockholmi Állami Színházhoz tartozik a Leves-színház is. Itt délből 12-kor kezdődnek az előadások és ebédeléssel, leves evéssel vannak egybekötve. Az intézmény vezetője keresetlen szavaival hamarosan a leves hőmérsékletéhez emelte fel a közönség hangulatát. Utána Fellini: – La strada című filmjéből ismert női főszereplő, Gelsomina szerepét monológ formájában adta elő egy színésznő. Nem volt már fiatal, mégis jól alakította az egyszerű gondolkozású, nyílt szívű, őszinte fiatal lány szerepét. Én még a leves evésről is megfeledkeztem, az előadás végére kihűlt. Hagymaleves lévén, hidegen is jó volt. Az előadás szövege is nagyon jól volt megírva. Ha nem is beszélem jól a svédet, érteni én is

többet értek, mint amit beszédben használni tudok. Ilyenkor, amit nem ért az ember, azt „kitalálja”. A jó színészi alakítás is segítség ebben. Attila már kevesebbet „talált ki”, így legalább melegen fogyasztotta el a levesét. Hellának, gondolom, nem kellett kitalálnia semmit, mert értett mindent. A különbségek ellenére mindhármunknak tetszet az előadás. Még előadás előtt a Vízfesztiválon megnéztünk egy vikinghajót, ami mint korabeli vendéglő is üzemelt. Az árait sejtve nem mertünk rendelni semmit. Különben is várt minket a hagymaleves.

Mécs Károly Stockholmban

Magyar színész vendégjátékát néztem meg tegnap, amit egy stockholmi intézmény dísztermében tartott meg. Mécs Károlyról van szó. Verseket és prózát mondott. Biztosan érezte, hogy hűvös néz fel rá a közönség széksorokból. Egy gyakorlott előadó túlteszi magát az ilyesmin és végzi a dolgát. Így tett Mécs Károly is. Érthetően, profi beszédechnikával mondta, szavalta a verseket. Fennkölt hangulat született, és tartotta magát az előadás végéig. Ennél többet nehéz lehetett volna a „közönség talajába ültetni”. Mi lehet több fennkölt hangulatnál? A közvetlen hangulat lehet több. Ehhez is mindkét félre szükség van, mint a jó házassághoz. Nem kétkem, hogy Mécs Károly nem tudna közvetlen hangnemet megütni, előadásmódja inkább kedvezett a fennkölt ünnepi hangulatnak. A levegőben is ez keringett még bejövetele előtt. Az ünnepi hangulatnak egy hűvös változata. Ilyen hangulattal nem is ajánlatos közvetlenkedni, melegíteni, mert nem biztos, hogy sikerülni fog. Ha csak nem határozott szándéka az előadónak. Emlékszem, Jordán Tamás hasonló körülmények között negyedórát beszélt szabadon, (szintén a stockholmi közönséghez) mielőtt „megkezdte” volna előadását. Így sikerült is neki közvetlenséget csempésznie a hangulatba, amit nehezen, de végig meg is tartott. Az ilyen keresetlen beszédhez nagy rutinra van szükség. Egy színházigazgató rendelkezik ilyen rutinnal, hiszen számtalanszor kerül olyan helyzetbe, hogy beszédet kell rögtönöznie akkor is, amikor nincs rá felkészülve. Belőlem teljességgel hiányzik a beszédrögtönzés képessége, hacsak nem vagyok jó barátok társaságában. Csak közöttük tudok gátlások nélkül megnyílni. Túlzottan nem aggódom e miatt (habár irigylem mások beszédrögtönzését), hiszen amihez nem értek és távol is tartom magam tőle, azt nem kérhetik számon a halálom után sem.

A műfogak „szépsége”

Stockholmba való visszajövetelem után tegnap voltam színházban először. Habár jó szinten áll a svéd színjátszás, még sincs számomra akkora vonzata, mint a pestinek. Igaz, a színházjegyek itt drágábbak. Nem kielégítő magyarázat ez sem, és még az sem, hogy távolról sem beszélem úgy a svédet, mint a magyart. Ezen a

területen még vendég vagyok, nem vagyok itthon. Még Magyarországon is, ha valaki szülővárosából új városba költözik, időnek kell eltelnie, hogy színházba járóvá váljon az új helyen. A színházba járás válik egyfajta pecsétté, ami mutatja, teljes mértékben otthon van, otthon érzi magát már az illető. Az Állami Színház pince-termében néztem meg egy svéd szerzőnő, Maria Blom darabját. F fiatalok játszották. Az egyedülállóról, társtalanságról, társkeresésről szólt a darab. Egy szereplő több szerepet is játszott. Különösen az egyik női szereplő tűnt ki, aki három szerepet játszott, amire mindamellett, hogy jó az arcmemóriám, csak az előadás végén jöttem rá. Az egyik szerepében elől műfogat hordott, ami természetesen teljesen megváltoztatta az arca karakterét. Az ügyefogyott naiv nőt olyan remekül alakította, hogy sokkal rokonszenvesebb lett a műfogaival, ami elcsúfította ugyan, mint a másik két szerepében, vagy akár a határozottan szép civil arcával, amit a végén a tapsnál láthattunk. Ez is bizonyította számomra a már ismert tény: a lelki szépség sokkal többet ér a fizikainál.

Stern és Dylan

Több éves múltja van már Stockholmban az évente megtartott zenei díjkiosztásnak, ami Polar Music Prize névre hallgat. Két nemzetközi hírnévvel rendelkező zenész vehet át díjat. Egyikük a „komoly” zenei műfaj képviselője, a másik rockzenész. Az idén Isaac Stern hegedűművész és Bob Dylan kapták a díjat. A tévé is közvetíti az eseményt, amit sokan kísérnek figyelemmel. A díjakat maga a svéd király adja át, ami diplomát és pénzt tartalmaz. Az idén a lezajlott események alatt meglepő eltérés mutatkozott a két kiválasztott zenész magatartása között. Mintha csak azért lettek volna kiválasztva, hogy bemutassák nekünk ezt a mindenben gyökeresen eltérő kétfajta magatartásformát. Az egyikük felszabadult, közvetlen, szerény, szeretetet kisugárzó és nyitott, a másik merev, gátlásos, zavart, barátságatlan és komor. Mintha egy rendező utasítását követve, mint színészek szerepeket formáltak volna meg. Aki egy kicsit is ismeri őket, sejti már, hogy melyik „szerepet” játszott a Stern, és melyiket Dylan. Mivel Stern mindenben készségesen együttműködött, együtt lüktetett környezetével, szolgálatkészen és szívesen beszélt vagy zenélt, ha arra felkérték, csak Dylan „kontrasztjával” került ő is ilyen értelemben a figyelem központjába. Az erős kontraszt a két „főszereplő” között gondolkozásra serkentett, hiszen jelen esetben mindketten a „dobogó” csúcására álltak fel, így kerülve azonos helyzetbe és egymás mellé. Ritkán tapasztalunk ilyenkor a külsőségekben nagy és lényeges különbségeket, az eltérések általában csak árnyalatiak szoktak lenni. Stern viselkedése nem igényel különösebb elemzést, hiszen ahol kiegyensúlyozottságot tapasztalunk, és nem látunk okot a gyanakvárra, hogy az csak „megjátszott” lenne, csodálni is tudjuk érte az illetőt. Ahol viszont zavart látunk, ellentmondásosságot, ott akaratlanul is beindul a válaszkeresés tudatunkban. Dylan magatartása egyértelműen mutatta, nem érzi jól magát, az egész díjkiosztást

marhaságnak tartja. Ha kötelezve lett volna, hogy részt vegyen rajta, nem is találnánk ellentmondást a viselkedésében. Mintha csak azért jött volna el, hogy felhívja a figyelmet arra, hogy teljesen feleslegesek az ilyen rendezvények. Ha ezt következetesen végig tudta volna vinni, dicsérni is lehetne következetességéért. De nem tudta. Mikor a társát hosszan megtapsolták, ő is összeütötte egy párszor a tenyerét, majd abbahagyta a tapsot, de látva, hogy senki nem követi a példáját, ismét kényszeredetten folytatta a tapsolást. A serdülőkorú kamaszoknál tapasztalunk gyakran hasonló magatartást, ha szüleik társaságába keverednek.

A díjakat egy bizottság képviselője először a királynak adta át, és a király nyújtotta át a kitüntetetteknek. Dylan ezt is feleslegesnek találta, a díjat egyenesen a bizottsági tag kezéből akarta átvenni. Az ülésrendben a király mellett kapott helyet, de rá se nézett, nem állt szóba a királlyal. A díjkiosztást követő vacsorán meg sem jelent, ahol egy svéd költő-énekes elénekelt egy hozzá írt verset is. Kizárólagosan önmagát képviselte ezzel a magatartással, vagy van egy rajongó tábor, akiknek így akart megfelelni? Az örök lázadás élte, az inspirálja? A világhír és idős kora sem tudta megszabadítani gátlásosságától? Sorolhatnám tovább a kérdéseket, melyekre talán maga Bob Dylan sem tudna, és valószínűen nem is akarna választ adni.

Brook „öltönye”

Az utóbbi napokban két színházi előadást láttam. A stockholmi Állami Színházban egy Arthur Miller darabot, *Az ügynök halálát*, és az Állami Színház egyik stúdiótermében egy Peter Brook rendezést, francia nyelvű vendégjátékot, amit Can Themba, számomra ismeretlen író írt. Az elsőnek érdekessége a színpadkép változatlan volta. A sokjelenetes darabot a rendező azonos díszletben játszatta, csak behozott kellékek jelezték a helybeli és időbeli különbségeket. A hangulat lassan ívelt felfelé, ami jelezte, pontra tett, jól kidolgozott előadásnak vagyunk részesei. A főszereplők összecsapásai hitelesen bravúrosak. Sokat foglalkoztatott, jó formában levő vezetőszínészek teljesítménye. A másik előadástól sokat vártam, hiszen olvastam már Brookról és tőle is elég sokat, de színpadon még egyetlen rendezését sem láttam. Az írásai pontosságot, rendkívüli fegyelmet és magas szintű inspiráltságot mutatnak. A látott előadás címe: *Le Costume, Az Öltöny*. Könnyed vígjáték, ami nem is akart semmi mást a könnyed szórakoztatásnál. A férj hazajövet a munkából a feleségén az ágyban egy férfit talál, amit nem tud és nem is akar jó szemmel nézni. Elrohan és egy öltönnyel tér vissza, amit egy székre helyez, majd kijelenti a feleségének, az öltöny ezután a szeretőt fogja képviselni, és állandóan együtt fog velük élni. Ha ebédelni asztalhoz ülnek, az öltöny is kap ebédet, ha sétálni mennek, viszik magukkal. Talán, ha ezt komolyan csinálják, még drámai feszültséget is ki tudtak volna csiholni belőle, de nem ezt tették. Ahogy a könnyed vígjátékhoz illik, az úgy valamilyen banalitásba

fulladt. Többet, sokkal többet vártam Brooktól azok alapján, amit tőle és róla olvastam. Nehéz megfejtetni, hogy „öregségére” miért csinál valaki olyat, amit „nem mert” fiatalabb korában.

Dusa Ödön önmagáról:

A Dusa családba születtem, bátyám után három évvel, 1943. január 7-én a Bak jegyében. Pilinszkyvel mondom: „Előző életeimre nem emlékszem, amit inkább tartok előnynek, mint hátránynak. Bal tenyerről azt mondják, hogy kusza, erőtlen vonalaival egy tehetségtelen elmebeteg és egy alvajáró bünöző tenyere lehetne. A jobb tenyere vonalai viszont rendezettek, és a tehetség bizonyos ábráit mutatják. Dátumokra, helység és személynevekre alig emlékszem gyerekkoromból, s a nem-tudásnak ezt a művészetét később, mai napig is megőriztem. Viszont együtt nyílta a kitérő ablakokkal, hullottam alá a hóval

és az esővel, mintha eleve tudnám mindazt, amit se megfigyelni, se megtanulni nem kell. Mint már utaltam rá: tehetségtelennek születtem. De talán épp ezért volt mindig is égető szükségem valamiféle tehetségre. Már korán észrevettem, hogy a labdatéren az erősek és ügyesek játszanak, verik a labdát, s a pálya szélén mindig akad néhány lelkes kibic az erőtlenekek és ügyetlenek sorából. Egyszerre láttam az izmos atlétákat és a pálya szélére szorult csodálók lelkes tekintetét. Valójában egyikükhöz se tartoztam.”

A hetvenes évek elején tartottam első egyéni előadásomat, szavalóestemet, szülővárosomban Kolozsváron ÍROTT MUZSIKA címmel. Az évek folyamán ezt követte számos más előadás, többek közt két monológ: EGY ŐRÜLT NAPLÓJA és SZOKRÁTÉSZ PÖRE. 1985-től Svédországban, Stockholmban élek. Mint vendégelőadó többször felléptem Pesten a Székény Színházban, Merlin Színházban, Kolibri Színházban, RS9 Színházban. A kolozsvári időszakban darabokat, jeleneteket írtam és rendeztem a Zsebszínházban, amelynek eljövetelemig egyik vezetője voltam. Egész estét betöltő *Drága föld* című darabom közel állt ahhoz, hogy könyv alakban is megjelenjen. Az idegenben letettem a lantot, nem írtam több darabot. Ha már nem rendezhettem, az írásról is lemondtam. Az Interneten honlapom árulkodik néhány töredékről. <http://www.szin haz.hu/odon> Számos verselőadásomat hang- és videokazettára rendeztem, happaning videofilmeket is készítettem 1999-ben munkásságomról *DÖ* címmel képekönnyvem jelent meg.